

Prototypy 04: Agata Siniarska. „Osuwisko”

Artyści i artystki tworzą całe światy. Sięgnijmy na moment poza świat sztuk wizualnych, do Ursuli K. Le Guin, która w swoich powieściach wysyłała nas na planety istniejące (jedynie?) w wyobraźni, w których panują odmienne zwyczaje i relacje. W jednym ze swoich esejów pisała: „Tworząc nowy świat, zaczynasz niewątpliwie od starego. By odnaleźć świat, być może musisz jakiś stracić. Może musisz się zgubić. Taniec odnowy, ten, który stworzył świat, był zawsze tańczony tutaj na krawędzi, na skraju...”. Gdzie jest owo „tutaj” i podążające za nim „teraz”? Być może właśnie w tym momencie i pod naszymi stopami. Czy ową przepaścią, nad którą stoimy, nie jest masowe wymieranie gatunków, zagłada klimatyczna i inne powolne lub szybkie kataklizmy, które zwiastują realny koniec światów (ginących ekosystemów czy skupisk ludzkich, w obszarach świata, w których – z uwagi na ocieplanie się klimatu – niedługo nie będzie dało się żyć)?

Czym miałyby być ów taniec stwarzający nowy świat na ruinach starego? Taniec jest nie tylko formą ekspresji, ale też aktywnym badaniem możliwości własnego ciała, relacji jego mięśni, stawów, ścięgien i kończyn do przestrzeni. Jest wreszcie pozawerbalnym narzędziem nawiązywania relacji z innymi ciałami. Jako jedna z dziedzin sztuki w najbardziej dosłowny sposób aktywizuje człowieka, mobilizuje jego ciało i myśli do innego rodzaju działania. Choreografia jako jedna z najważniejszych metodologii pracy w ramach tworzenia tańca to w najprostszym ujęciu komponowanie ruchu i relacji ciał w czasie i przestrzeni oraz tego, jak owa sieć relacji odbierana będzie przez widzów.

Wraz z Agatą Siniarską właśnie tak myślimy o wystawie, którą przygotowałyśmy w dialogu z wybranymi dziełami z kolekcji Muzeum Sztuki. Owe ciała to właśnie prace, które mają okazję oglądać Państwo na wystawie, a ich wzajemne relacje tylko z pozoru są statyczne – przecież tworzone są ciągle na nowo z każdym poruszeniem się Waszych ciał i uważności, z każdym nowym skojarzeniem, interpretacją, myślą, odczuciem. Ów ruch wyznacza dla nas dynamikę wystawy, w której badamy proces osuwania się materii, myśli, emocji, pamięci. Nie jest to osuwanie się ku czemuś, ale sam ruch osuwania się w dół, ku ziemi, podyktowany prawami grawitacji. Osuwanie się jako powolne odchodzenie (z tego świata, z pamięci, z historii?).

Wystawa to rodzaj tzw. innego archiwum (co w swojej koncepcji proponuje Agata Siniarska), archiwum materialności dzieł, które przechowuje ślady pracy artystek. Czy rzeźby Aliny Szapocznikow, tak często złożone z odlewów jej nóg czy brzucha, nie stanowią archiwum jej ciała? Czy kolaże Jadwigi Maziarskiej to nie archiwum żywotności jej wizualnej wyobraźni, szkice badające i rozbijające percepcyjne schematy i samą materialność form, faktur, zjawisk, relacji? A monotypie Marii Jaremy to może archiwum napięć form i kształtów, które odnieść możemy do układów nerwowych żywego organizmu? Tak rozumiane archiwum samo w sobie jest żywym, pulsującym organizmem, którego jedynym sensem jest wchodzenie w relacje z innymi organizmami, a zasadą działania – ciągła przemiana. Stanowi ono w ramach wystawy miejsce i moment spotkania przeszłości i przyszłości w procesie zmysłowego odczuwania i wyobrażania naszej współdzielonej teraźniejszości.

Agata Siniarska wspólnie z Justyną Stasiowską przygotowały pejzaż dźwiękowy wystawy oparty o materialność dzieł sztuki i niezauważalne procesy niszczenia, jakim podlegają. Stanowi on niejako stałe zapośredniczenie widmowej obecności artystki, a jednocześnie echo performansu, który w ramach wystawy pokaże ona zaledwie kilkukrotnie. Tym wszystkim jest dla nas Osuwisko. Wystawa jako opowieść mogąca pomieścić szereg równoczesnych narracji i sprzecznych odczuć, pojemna i nietworząca hierarchii. W tym czasie osuwania się, znikania, wymierania światów potrzebujemy nowego rodzaju opowieści. Kto, jak nie artyści i artystki, może snuć owe nowe opowieści związane z

trudną sztuką przetrwania na zniszczonej planecie?

kuratorka Katarzyna Słoboda

Artystki: Simone Forti, Krystyna Gorazdowska, Izabella Gustowska, Barbara Hammer, Rebecca Horn, Agata Ingarden, Maria Jarema, Jadwiga Maziarska, Ana Mendieta, Aiko Miyawaki, Teresa Murak, Fortunata Obrąpalska, Ludwika Ogorzelec, Agata Siniarska, Justyna Stasiowska, Ludmila Stehnová, Alina Szapocznikow

Agata Siniarska krąży w swych dociekaniach m.in. wokół działań scenicznych, wideo, wykładów. Interesuje się budowaniem wiedzy, która bada różne media, protokoły, strategie własnej produkcji i nie stosuje wobec siebie żadnej hierarchii. Interesuje ją więc wszelka wiedza, której celem jest nie wyjaśnienie, ale zaangażowanie. Siniarska jest założycielką fxtrouble (dawnej female trouble) – kolektywu, którego działania obracają się wokół tematyki tożsamości, ciała, feminizmów, przyjemności, afirmacji i miłości, a także współzałożycielką Pinpoint TV, artystycznego projektu badawczego w formacie internetowego programu telewizyjnego, osadzonego na przecięciu wielu scen artystycznych Berlina.